

МОТИВАЦІЯ ЩОДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ЧИННИК УСПІШНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ У МЕДИЧНОМУ ВНЗ

Ірина Кузнецова,
доцент, канд. пед. наук
Харківський національний
медичний університет

Реалізація мотиваційного етапу у медичному ВНЗ вимагає корегування змісту занять з іноземної мови, психології, медичної етики з точки зору орієнтації на культуру поведінки, підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності. Крім того, необхідно сформувати позитивну мотивацію пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення іноземної мови, оскільки мотив спонукає до діяльності і спрямовує її.

Мотивація щодо вивчення іноземної мови у медичному ВНЗ значно зросла, оскільки політичні, соціально-економічні й культурні зміни в країні визначили нові завдання для фахівців, з'явилися перспективи навчання за кордоном, розвиваються можливості особистого спілкування з колегами та читання спеціальної літератури, виданої за кордоном. Звідси й тенденція у сучасних студентів – зацікавленість у отриманні знань з іноземної мови, оскільки є можливість навчатись або стажуватись в іншій країні, працювати з Internet, знаходити необхідну інформацію в іншомовних джерелах, приймати участь у наукових конференціях та ін.

Студенти мають чітко усвідомлювати необхідність оволодіння іноземною мовою, відчувати внутрішню потребу в навчанні, тому що «навчання без мотивації неефективне» [1, с. 11].

Крім того, студентам-першокурсникам необхідно засвоїти інформацію про професійну культуру, оскільки вона зумовлює ефективність майбутньої діяльності. А для цього треба постійно й об'ємно поповнювати словниковий запас.

Основною метою етапу є орієнтація майбутніх лікарів на визнання людини найвищою цінністю, розвиток інтересу до професійної діяльності та моральної проблематики, а також формування пізнавальної потреби в спілкуванні; розвиток прагнення давати явищам самостійну критичну оцінку; виховання добросовісного ставлення до обов'язків, навчання та діяльності, якісне її виконання. Для цього використовуємо позитивну оцінку дій та вчинків, досягнутих результатів діяльності, різні види завдань (наприклад, вікторина “Чому Ви обрали професію лікаря?”, вправа “Хто Я?”, знайомство з біографіями видатних медиків, Гіппократа і його клятвою; підготовка “Моделі особистості лікаря” та ін.), створюємо сприятливий емоційно-психологічний клімат на заняттях, ситуації успіху в діяльності.

На одному з перших же занять з першокурсниками наголошуємо на таких основних положеннях їхньої майбутньої професійної діяльності:

- культура поведінки є властивістю особистості, що виявляється в ситуаціях міжособистісного спілкування, а також процесом, який здійснюється в ситуаціях взаємодії. Вона є інтегрованою єдністю емоційного, когнітивного, поведінкового та рефлексивного компонентів;
- для виникнення та розвитку емпатії необхідне прийняття себе, іншої людини, розкріпачення емоційно-рефлексивної сфери особистості («емпатія» - співчуття, співпереживання, одна зі складових частин професійної культури майбутнього лікаря);
- атмосфера взаєморозуміння сприяє формуванню професійної культури першокурсників.

Підчас практичних занять з іноземної мови ми використовуємо систему прийомів інтелектуально-емоційного стимулювання навчального процесу.

Прийоми стимулювання передбачають сукупність певних дій, спрямованих на підтримку інтересу до навчальної діяльності, адаптації першокурсників у медичному ВНЗ, а інтелектуально-емоційні прийоми спілкування представляють собою сукупність дій викладача і студента, спрямованих на підтримку як інтелектуального інтересу до навчального

процесу, професійної культури, так і розвиток емоційної сфери студентів. Даний підхід ґрунтується на положенні, що інтелект (мислення) опосередковано відображає зв'язки та відношення між предметами та явищами реального світу, а емоції відображають відношення, в яких знаходяться ці предмети або явища стосовно людини, переживання, котрі відчуває людина, вивчаючи ці предмети або відтворюючи ті або інші дії [2, с. 131].

Отже, мотиваційні прийоми інтелектуально-емоційного стимулювання як сукупність конкретних взаємопов'язаних дій викладача і студента зберігають, підтримують і посилюють інтелектуальний інтерес та емоційне відношення першокурсників до пізнавальної діяльності та до навчального процесу в цілому.

Вибір прийомів інтелектуально-емоційного стимулювання навчального процесу та соціальної адаптації першокурсників здійснюється на основі авансування, яке передбачає підхід до студента-медика з оптимістичною гіпотезою, вірою в його здібності та успіхи. Авансування є характеристикою стійкої педагогічної позиції викладача, який постійно створює ситуації успіху, виділяє позитивні якості студентів, виявляє доброзичливість, спирається на достоїнства студента, які вже виявлені та які ще будуть виявлятися, постійно очікує успіх та позитивні дії. Слід зазначити, що авансування проектує поведінку студента, який намагається виправдати очікування.

Авансування трансформується в прийом інтелектуально-емоційного стимулювання студентів, що супроводжувалося такими висловлюваннями: “У тебе... , тому що ти такий...”; “Твої здібності такі, що у тебе обов'язково буде...”; “Ти такий... , а тому обов'язково...”. Прийом авансування позитивно впливає на взаємовідносини викладача зі студентом.

Психолого-педагогічна характеристика мотиваційних завдань щодо вивчення іноземної мови першокурсниками у медичному ВНЗ вимагає розкриття їх сутності за допомогою низки прийомів [3, с. 163]:

- ідея незнання: усвідомлення особистістю свого незнання є вихідним у пізнанні нового, свого вдосконалення. Воно пов'язане з формуванням у студентів уміння задавати питання, оскільки останні є засобом фіксації знання

про незнання, рух думки починається з постановки питання, тобто перетворення “того, що знаємо” в “те, що не знаємо”.

- ідея сумніву та критики: заохочення та стимулювання незалежної оцінки інформації, що вивчається, того, що відбувається, неприйняття на віру будь-чого; при викладенні будь-якої інформації повинно даватися її обґрунтування або логічним шляхом, або зверненням до практики, але не посиланнями на авторитети.

- ідея знаковості: застосування цього прийому пов'язане з тим, що за будь-якою зовнішньою дією партнера зі спілкування (формою, знаком) завжди міститься певний внутрішній зміст (цілі, мотиви, психологічний та емоційний стан та ін.), який необхідно зрозуміти та розшифрувати. Цей прийом сприяє умінню ідентифікувати себе з партнером та формуванню у першокурсників позитивного відношення до навчання.

В процесі практичних занять постійно акцентуємо увагу на необхідність й доцільність взаєморозуміння викладача зі студентами, чуйність, вияв позитивних емоцій і уміння слухати співрозмовника, здійснюємо орієнтацію на розвиток пізнавального інтересу до навчальної діяльності – усе це є гідною реалізацією мотиваційного процесу щодо вивчення першокурсниками іноземної мови та їх успішною соціальною адаптацією у медичному ВНЗ.

Література:

1. Миролубов А.А. Культуроведческая направленность в обучении иностранным языкам // Иностранные языки в школе. – 2001. – № 5.– С. 11-14.

2. Пидкасистый П.И., Портнов М.Л. Искусство преподавания. – М.: Российское педагогическое агентство, 1998. – 184 с.

3. Богин В.Г. Обучение рефлексии как способ формирования творческой личности // Современная дидактика: теория – практика. – М.: МГПИ, 1993. – С. 153-176.

Анотація.

У статті розглядаються питання зросту мотивації при вивченні іноземної мови студентами першокурсниками, оскільки політичні, соціально-економічні й культурні зміни в країні визначили нові завдання для фахівців-медиків. Тенденцією сучасних студентів є зацікавленість в одержанні знань з іноземної мови, тому що є можливість навчатися або стажуватися в інших країнах, брати участь у міжнародних конференціях, працювати з Internet і т.д. У статті також описуються прийоми інтелектуально-емоційного стимулювання навчального процесу як сукупність конкретних взаємозалежних дій викладача й студента. Дані прийоми зберігають, підтримують і підсилюють інтелектуальний інтерес і емоційне відношення першокурсників до навчального процесу в цілому.

Ключові слова: мотивація, іноземна мова, інтерес, навчальний процес, прийоми інтелектуально-емоційного стимулювання.

Аннотация

В статье рассматриваются вопросы роста мотивации при изучении иностранного языка студентами первокурсниками, поскольку политические, социально-экономические и культурные изменения в стране определили и новые задачи для специалистов-медиков. Тенденцией современных студентов является заинтересованность в получении знаний по иностранному языку, так как есть возможность обучаться или стажироваться за рубежом, принимать участие в международных конференциях, работать с Internet и т.д. В статье также описываются приёмы интеллектуально-эмоционального стимулирования учебного процесса как совокупность конкретных взаимосвязанных действий преподавателя и студента. Данные приёмы сохраняют, поддерживают и усиливают интеллектуальный интерес и эмоциональное отношение первокурсников к учебному процессу в целом.

Ключевые слова: мотивация, иностранный язык, интерес, учебный процесс, приёмы интеллектуально-эмоционального стимулирования.

Summary

In the article problems of motivational growth are considered in foreign language studying of the first-year students. Political, social, economic and cultural changes in the country have detected new problems for medical specialists. The tendency of modern student is an interest to foreign language studying as there is a possibility to be trained or to undergo a training abroad, to take part in the scientific international conferences, to work with Internet etc. In the article methods of an intellectual and emotional stimulation of educational process as the totality of interconnected actions between the teacher and the student are also described. The given methods keep, support and strengthen an intellectual interest and the emotional relation of the first-year students to educational process as a whole.

Keywords: *motivation, a foreign language, interest, educational process, methods of an intellectual and emotional stimulation.*